

BOARDLETTER

uitgebracht aan de raad van
de Gemeente Meierijstad

2019

MEIERIJSTAD

Gemeente Meierijstad
t.a.v. de gemeenteraad
van de gemeente Meierijstad
Persoonlijk en vertrouwelijk
Postbus 10.001
5460 DA VEGHEL

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Reuver, 5 december 2019

Betreft: Boardletter 2019

Onze ref.: PBO/14742-80-2019

Geachte heer Franken,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze boardletter over het jaar 2019. In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening van de gemeente Meierijstad is door ons de interim-controle over het boekjaar 2019 uitgevoerd. Onze tussentijdse bevindingen en aanbevelingen rapporteren wij door middel van de boardletter. Dit heeft tot doel de beheersing van uw organisatie te versterken en jaarrekeningrisico's te beperken. Daarnaast leveren we vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van uw organisatie.

Het concept van de boardletter en gedetailleerde bevindingen van de managementletter hebben wij in het kader van hoor en wederhoor met de organisatie besproken.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening van de gemeente Meierijstad en zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.

De boardletter is opgesteld ten behoeve van de gemeenteraad en mag niet zonder onze toestemming aan derden worden verstrekt.

Wij beperken ons tot de relevante zaken die in dit kader naar voren zijn gekomen. Uiteraard zijn we tot het geven van een nadere toelichting graag bereid.

Hoogachtend,

drs. P.J.D. Bosch RA

Extern accountant
KSG Registeraccountants B.V.

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Interim-controle.....	3
2.1	Aanpak interim-controle.....	3
2.2	Indruk interne beheersing	4
2.3	Bevindingen follow-up managementletter jaar 2018.....	4
2.4	Kwaliteit beheersorganisatie	4
3	Bevindingen en aanbevelingen interim-controle.....	6
3.1	Aard bevindingen	6
3.2	Bevindingen hoge prioriteit	6
3.3	Bevindingen met lage prioriteit.....	6
4	Totaal overzicht bevindingen interim-controle en voortgang	7
5	Relevante wet -en regelgeving	9
6	Bedrijfsvoeringsmonitor	11

1 Inleiding

In onze boardletter staan een tweetal aspecten centraal. Enerzijds rapporteren we over op de opzet en bestaan van de beheersmaatregelen om de inrichting van het financieel beheer en de rechtmatigheid van baten en lasten als fusiegemeente te waarborgen. Door middel van een analyse van de beheersingsrisico's verkrijgen we een beeld van de kwaliteit van het zelfcontrolerend vermogen van de organisatie en de mate waarin de (tussentijdse) verantwoordingsinformatie getrouw en rechtmatig wordt weergegeven. Anderzijds hebben we ons gericht op de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 rapporteren wij onze bevindingen in het kader van interne beheersing en bedrijfsvoering. Als samenvatting hebben wij een bedrijfsvoeringmonitor opgenomen waarbij we per proces en element van interne beheersing de kwaliteit van de interne beheersorganisatie in kaart gebracht. In hoofdstuk 6 zijn de actualiteiten van relevante wet -en regelgeving over het boekjaar 2019 uiteengezet.

2 Interim-controle

2.1 *Aanpak interim-controle*

Gedurende de interim-controle hebben we de opzet van de administratieve organisatie en interne beheersing beoordeeld. We hebben een risicogerichte aanpak gehanteerd. We hebben de interne beheersing (voor zover deze relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole) zo breed mogelijk onderzocht om belangrijke risico's op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid op kans en impact in te schatten. Door zowel de primaire processen als overkoepelende beheersmaatregelen te onderkennen verkrijgen we een juist beeld van de interne beheersing van de gemeente Meierijstad. Vanuit een helicopterview en top-down benadering hebben de volgende elementen van interne beheersing onze aandacht gehad:

- a. Governance
- b. Risicomanagement
- c. Planning & Control / bedrijfsvoering
- d. Grondexploitatie
- e. Automatisering en informatiebeveiliging
- f. Verbijzonderde interne controlefunctie
- g. Sociaal Domein
- h. Verbinding met verbonden partijen
- i. Primaire processen

2.2 *Indruk interne beheersing*

Door onze werkzaamheden hebben we een redelijk betrouwbare indruk van de administratieve organisatie en interne beheersing van de gemeente Meierijstad gekregen. Binnen onze aanpak resulteert dit tot een nauwkeurige risico-analyse met maatwerk voor de gemeente Meierijstad en haar focusgebieden.

Mede gezien de intrede van de nieuwe organisatiestructuur van rollen in werkateliers zelfsturende teams onderkennen we een positieve ontwikkeling van het zelfcontrolerend vermogen van gemeente Meierijstad over het jaar 2018. Mede door personele wisselingen is de doorontwikkeling van de verbijzonderde controlefunctie in 2019 enigszins blijven stilstaan. In juli 2019 heeft de gemeente Meierijstad adequate maatregelen genomen om de interne beheersing beleidsmatig te harmoniseren en in de nieuwe organisatiestructuur en cultuur in te bedden. In het 4^e kwartaal 2019 en 1^e kwartaal 2020 is het noodzakelijk de interne beheersing verder qua uitvoering in de ambtelijke organisatie uit te rollen en in de planning –en controlcyclus te formaliseren. Slechts op deze wijze kan gemeente Meierijstad een goed testjaar in 2020 doorstaan ter voorbereiding op de rechtmatigheidsverklaring in het jaar 2021.

Samenvattend is voldoende vooruitgang op meerdere aspecten van interne beheersing in de 2^e helft van 2019 geboekt, echter nog niet over een geheel jaar. Op basis van de gedetailleerde bevindingen in de bijlagen en ons beeld in de bedrijfsvoeringmonitor is er voldoende ruimte voor verbetering voor de interne beheersing.

2.3 *Bevindingen follow-up managementletter jaar 2018*

Over het jaar 2018 hebben we een 20-tal bevindingen aan gemeente Meierijstad gerapporteerd. Hiervan resteren 9 bevindingen als follow-up van het jaar 2018. Door vernieuwde richtlijnen en verslaggevingsvoorschriften hebben we in 2019 drie additionele bevindingen geconstateerd. In totaal bestaat de managementletter uit 12 bevindingen.

Wij hebben vastgesteld dat de ambtelijke organisatie belangrijke stappen heeft gezet in de bevindingen, die betrekking hebben op de planning –en controlcyclus, het Sociaal Domein en automatiseringsomgeving.

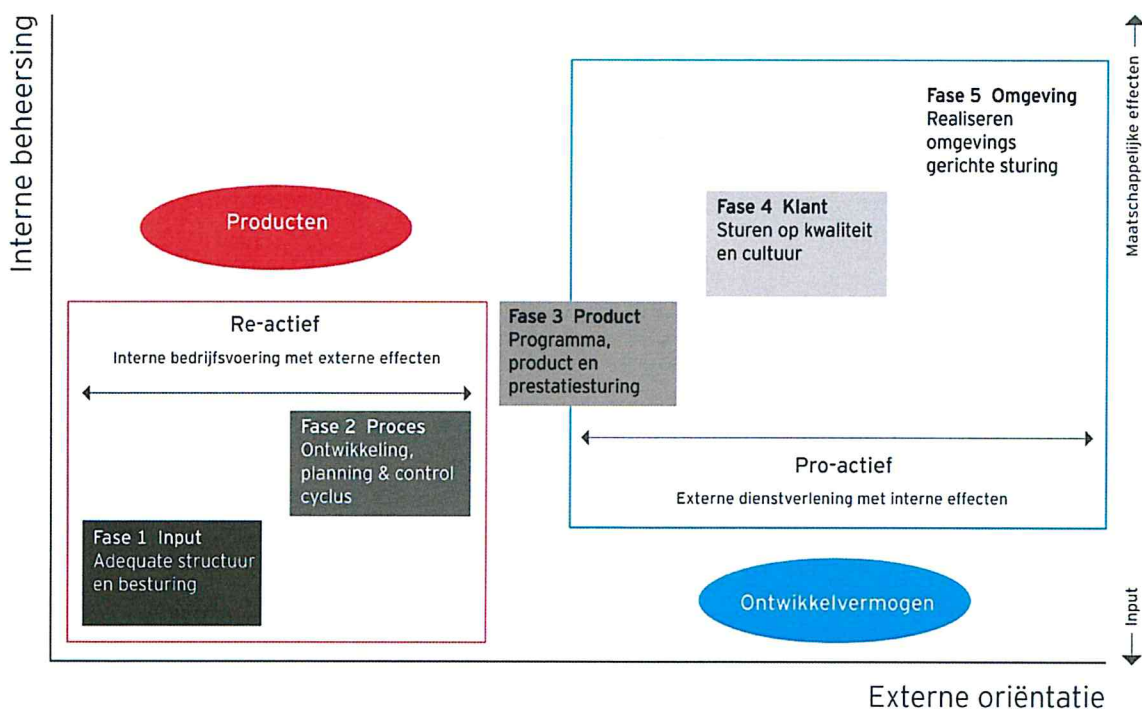
2.4 *Kwaliteit beheersorganisatie*

Wij begrijpen het streven naar de realisatie van doelstellingen van een fusiegemeente, zoals gemeente Meierijstad, op korte en middellange termijn: optimale samenwerking en takenverdeling van voormalige fusiegemeenten, kwaliteit van dienstverlening aan burgers en gewenste kostenbesparingen. Deze aspecten raken niet direct het rechtmatigheidsbeheer en financiële stromen van de begroting en jaarrekening, maar is wel een mogelijkheid tot verbreding van het interne controlekader vanaf het jaar 2021.

Binnen onze opvatting is het eveneens essentieel de kwaliteit van de beheersorganisatie te optimaliseren. Daarom willen we graag in samenspraak met de ambtelijke organisatie de juiste prioritering van opvolging van bevindingen bepalen, alsmede de fasering van het stadium van de beheersorganisatie.

Onze inschatting van de kwaliteit van de beheersorganisatie hebben we volgens de fasering van interne beheersing in onderstaande diagram bepaald. De diagram geeft verschillende stadia van interne beheersing weer. Wat wij vaststellen is dat de externe druk op de organisatie (doorontwikkeling fusiegemeente, landelijke bezuinigingen, stabiliteit financiering Sociaal Domein, omvangrijke grondposities) maakt dat de ontwikkeling richting 'sturen op kwaliteit dienstverlening burgers en naleving wet -en regelgeving' vanaf de fusiedatum is toegenomen. Daarom bevindt gemeente Meierijstad zich aan het einde van het jaar 2019 in een ontwikkelpunt in fase 3. Ten opzichte van het jaar 2018 betreft dit een verbetering.

Ontwikkelingsproces en stadium beheersorganisatie

3 Bevindingen en aanbevelingen interim-controle

3.1 *Aard bevindingen*

Op basis van de tussentijdse controle hebben we alle bevindingen ingeschat op basis van kans en impact op een materieel risico voor de jaarrekening (hoog, middel en laag). Hierin hebben we een onderscheid tussen significante en secundaire bevindingen gemaakt. Door de belangrijkheid van de betrouwbaarheid en informatiebeveiliging van de automatiseringsomgeving en implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vanaf 25 mei 2018 hebben we de bevindingen met betrekking tot de automatiseringsomgeving afzonderlijk in Bijlage 2 opgenomen.

3.2 *Bevindingen hoge prioriteit*

De bevindingen met een hoge prioriteit hebben we in Bijlage 1 opgenomen (zie bevindingen 1 tot en met 6). Elke significante bevinding leidt tot een advies en/of aanvullende werkzaamheden voor de gemeente Meierijstad in het kader van de jaarrekeningcontrole.

3.3 *Bevindingen met lage prioriteit*

De bevindingen met een lage prioriteit zijn gericht op aanbevelingen in de primaire processen en zijn geen rechtstreekse tekortkomingen die een directe impact op een bewering in de jaarrekening en/of jaarverslag over boekjaar 2019 hebben. Elke secundaire bevinding leidt tot een advies voor de procesgang en interne beheersing van de gemeente Meierijstad. In Bijlage 1 zijn de secundaire bevindingen uiteengezet (zie bevindingen 7 tot en met 12).

4 Totaal overzicht bevindingen interim-controle en voortgang

Samenvattend geven wij een kort overzicht van onze bevindingen inzake de interim-controle weer met daarbij de prioriteitstelling en bijbehorende bevinding. De prioriteitstelling heeft betrekking op de voorgestelde periode voor geplande actie. In onderstaand overzicht zijn meerdere hoge prioriteitsstellingen met betrekking tot de jaarafsluiting over het onderhavig boekjaar opgenomen. De bevindingen op het gebied van de achterstand in de uit te voeren interne controles in de werkateliers, inkopen & aanbestedingen, grondexploitaties en Sociaal Domein hebben de hoogste prioriteit. De laagste prioriteit ligt bij externe wetgeving en optimaliseren van processen.

Nr. 2019	Proces	Bevinding	Prioriteit 2019
1.	Control en Interne auditing	De achterstanden in de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles zijn inmiddels over de 1 ^e helft van 2019 weggewerkt. Hiermee resteert een adequate uitvoering en vastlegging van de interne controles over de 2 ^e helft van 2019. Het verdient aanbeveling deze controles in de planning -en controlcyclus te formaliseren.	H
2.	Inkopen & Aanbestedingen	Actualiseren richtlijnen prestatielevering inkopen/diensten volgens bestaande regelgeving in 2019	H
3.	Inkopen & Aanbestedingen	Follow-up inrichten processen i.v.m. naleving Europese aanbestedingswet 2018 en 2019	H
4.	Sociaal Domein	Onvoldoende inrichting van de controle op de prestatielevering en juiste tariefstelling bij de Jeugdzorg (LTA)	H
5.	Participatiewet	Actualiseren nieuwe regelgeving Participatiewet in de processen van de sociale uitkeringen.	H
6.	Grondexploitaties	Actualiseren nieuwe regelgeving Grondexploitaties BBV inzake projectspecifieke risico's bij tussentijdse winstneming (incl.	H

		terugneming van winsten)	
7.	Financiën & Control	Inrichting interne controlefunctie en normenkader rechtmatigheidsverklaring	M
8.	Fiscaliteit/ Financiën & Control	Bewaken van mogelijk gewijzigde standpunten van de fiscus inzake de vennootschapsbelasting in de nabije toekomst	L
9.	Processen	Beschrijving routinematige processen: huuropbrengsten, leerlingenvervoer, grondexploitaties & Treasury	L
10.	Automatiseringsomgeving	Doorvoeren van verbeteringen IT General Controls: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wachtwoordbeleid applicaties en invoering SSO -beleid 	M
11.	Automatiseringsomgeving	Toekomstbestendigheid Zaaksysteem	M
12.	Automatiseringsomgeving	Identificeren van ontbrekende automatiseringsmaatregelen i.h.k.v. BIO -standaarden 2019/2020	M

Prioriteit H (Hoog)

Streefdatum realisatie op moment van jaarrekeningcontrole over het betreffende boekjaar

Prioriteit M (Midden)

Streefdatum realisatie op moment 1 jaar later na de jaarrekeningcontrole over het betreffende boekjaar

Prioriteit L (Laag)

Te realiseren op langere termijn van maximaal 2 jaar

5 Relevante wet -en regelgeving

In het kader van actualiteiten inzake wet -en regelgeving bij decentrale overheden (specifiek Lokaal -en Middenbestuur) hebben we in onderstaand schema de belangrijkste wijzigingen en onderwerpen aangestipt. Hierbij hebben we de mate van impact op de jaarrekening van de gemeente Meierijstad over het jaar 2019 en de bedrijfsvoering (in toekomstige jaren) opgenomen.

Nr. 2019	Actualiteit/ onderwerp	Mate impact jaarrekening/ bedrijfsvoering ambtelijke organisatie	Prioriteit 2019
1.	BBV	Grondexploitaties (Juli 2019). Zie bevinding 5.	H
2.	SDO –notities inzake controle aanbestedings- rechtmatigheid en Bado -notitie inzake interne controle decentrale overheden	Impact is hoog in verband met naleving richtlijnen. Zie bevindingen 3 en 7.	H
3.	BADO –notitie inzake prestatielevering inkopen (september 2019)	Impact is hoog in verband met naleving richtlijnen. Zie bevinding 2.	H
4.	BIO –standaarden inzake automatisering	Impact is gemiddeld. Financiële implicaties op niet naleven zijn vooralsnog beperkt. Niet voldoen aan BIO –standaarden leidt tot een verhoogd risico op gebied van informatiebeveiliging/privacy.	M
5.	Fiscaliteit vennootschapsbelasting grondexploitaties	Impact is gering. Deloitte verwacht een lage kans op een herziening van de aangifte 2017 en 2018. Zie bevinding 8.	L
6.	Herziening btw gebruik onroerend goed	Door uitspraak van Hoge Raad is herziening van de teruggaaf btw bij wijziging gebruik mogelijk, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan: - Bij de bouw (verwerving) dient de gemeente te hebben gehandeld als ondernemer, en dus niet als overheidslichaam;	-

		- Het gewijzigde gebruik dient binnen de herzieningsperiode plaats te vinden (voor roerende goederen is dit 4 jaar na het jaar van ingebruikname, en bij onroerende goederen is dit 9 jaar na jaar van ingebruikname).	
--	--	--	--

Prioriteit H (Hoog)

Streefdatum realisatie op moment van jaarrekeningcontrole over het betreffende boekjaar

Prioriteit M (Midden)

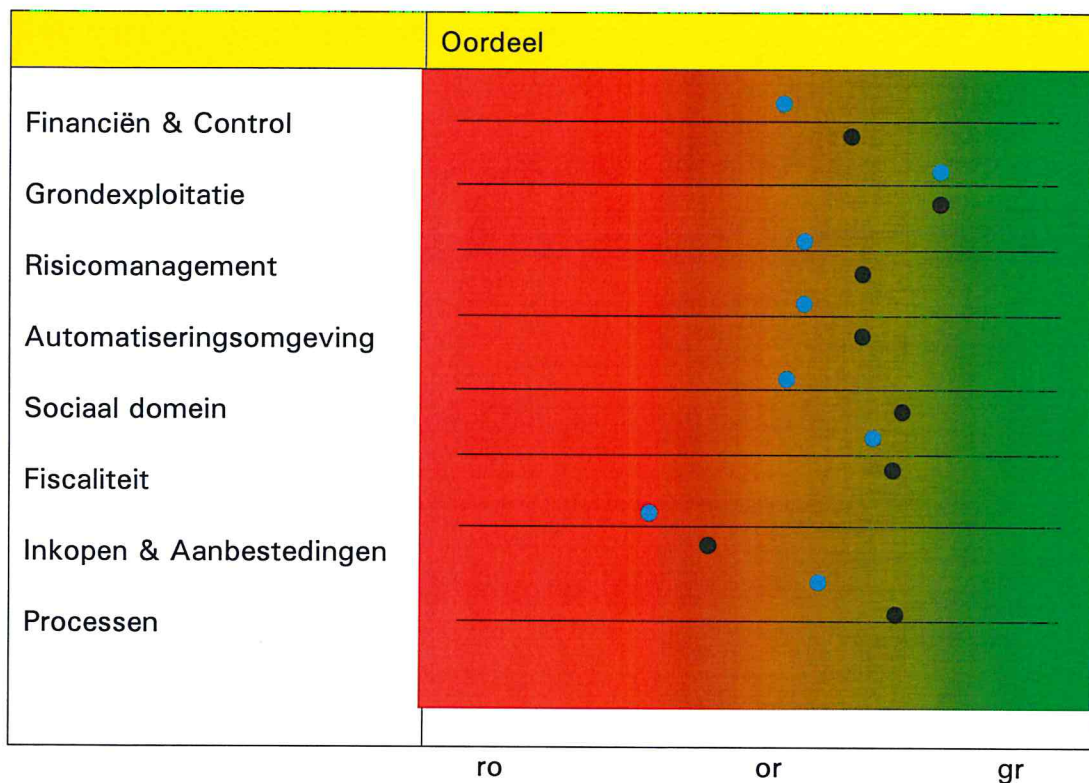
Streefdatum realisatie op moment 1 jaar later na de jaarrekeningcontrole over het betreffende boekjaar

Prioriteit L (Laag)

Te realiseren op langere termijn van maximaal 2 jaar

6 Bedrijfsvoeringsmonitor

De bedrijfsvoeringsmonitor is een instrument voor het inschatten van het kwaliteitsniveau van de interne beheersorganisatie. Zoals uit de bedrijfsvoeringmonitor blijkt, is de kwaliteit van de beheersorganisatie in 2019 verbeterd ten opzichte van 2018. Overall is elk element van interne beheersing ten opzichte van 2018 gestegen, met uitzondering van de grondexploitaties door intrede van vernieuwde verslaggevingsvoorschriften en herijking op majeure projecten. Op basis van vernieuwde richtlijnen en verslaggevingsvoorschriften behoeven derhalve het proces grondexploitaties, het proces inkoop/aanbestedingen, de inrichting interne beheersing en de automatiseringsomgeving acute aandacht. De inrichting van de beheersorganisatie van gemeente Meierijstad is volop in ontwikkeling. Zowel externe invloeden als wijzigingen van de organisatie kunnen de kwaliteit van de beheersorganisatie beïnvloeden. Dit blijft een continu -proces om te bewaken.

Toelichting gebruikte kleuren/symbolen:

- ● = status procesoordeel bedrijfsvoeringsmonitor 2018 (ontleend aan controle-informatie in 2018 van voorgaande accountant en ambtelijke organisatie);
- ● = status procesoordeel bedrijfsvoeringsmonitor 2019;
- Groen (gr) = het proces voldoet aan de te stellen eisen, er zijn enkele aandachtspunten ter verbetering.
- Oranje (or) = het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan de te stellen eisen, er zijn meerdere aandachtspunten ter verbetering.
- Rood (ro) = het proces voldoet in het geheel niet aan de te stellen eisen, er zijn veel aandachtspunten ter verbetering.